

Výročná správa o kvalite tvorivej činnosti UPJŠ LF za rok 2021

Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny

1. Vedeckovýskumná kapacita a jej využitie na riešenie vedeckých projektov v roku 2021

Zoznam pracovníkov, ktorí v r. 2021 neboli zapojení do riešenia žiadneho vedeckého projektu:

- Prof. PhDr. Anna Bérešová, PhD, odborný asistent

2. Ceny za vedu, resp. iné ocenenia a vyznamenania získané zamestnancami v roku 2021 za výsledky vo výskume

- Prednostka Ústavu sociálnej a behaviorálnej medicíny UPJŠ LF **Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD** získala prestížne medzinárodné ocenenie ‘2021 Fellow of the Academy of Behavioral Medicine Research’ (ABMR). ABMR je sieť združujúca špičkových behaviorálnych vedcov z celého sveta založená v roku 1978. Ocenenie ABMR Fellow je možné získať iba na základe nominácie dvoma súčasnými členmi akadémie za dosiahnutie „vysokéj úrovne produktivity, excelentnosti a širokého uznania za úspechy vo výskume v oblasti behaviorálnej medicíny“. <https://academyofbmr.org/who-we-are>
- **Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD** bola v r. 2021 znovuzvolená za Prezidentku European Public Health Association (EUPHA) na ďalšie volebné obdobie do roku 2024. EUPHA je strešnou organizáciou pre národné asociácie verejného zdravotníctva v Európe. Dr. Rajničová Nagyová bola zvolená na výročnom zasadnutí EUPHA Governing Board tajným hlasovaním 81 členských organizácií zo 47 krajín: <https://eupha.org/executive-council> Viac informácií: <https://eupha.org/newsletter.php?issue=159> (bod 2. EUPHA updates)
- **Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD** bola zvolená za členku WFPHA Public Health Leadership Coalition, ktorú tvorí 18 reprezentantov z celého sveta. WFPHA - World Federation of Public Health Associations je nadnárodnou organizáciou združujúcou 5 miliónov profesionálov v oblasti verejného zdravotníctva: <https://www.wfpha.org/public-health-leadership-coalition/>
- **Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD** sa na základe nominácie Ministerstva zdravotníctva SR stala národným kontaktom bodom WHO/Europe pre behaviorálne a kultúrne vedy - National Focal Point for Behavioural and Cultural Insights, WHO Europe. <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-determinants/behavioural-and-cultural-insights-for-health>

3. Prednášková činnosť USBM v roku 2021

	Domáce akcie			Zahraničné akcie			Spolu prednášky		SPOLU	
	VP	PP	Po	VP	PP	Po	VP	PP	Pr	Po
Počet	7	3	1	12	3	0	19	6	25	1

VP - vyžiadané prednášky, PP - prihlásené prednášky, Pr - prednášky, Po – postery

Vyžiadané prednášky a expertné panelové diskusie na medzinárodných vedeckých konferenciách a podujatiach

1. Nagyova I. “Public health, behavioural insights, and urban planning: the need for synergy”. 9th International Festival of Public Health, Manchester UK, Online event 19-23 July 2021 (vyžiadaná hlavná prednáška, keynote lecture)
2. Nagyova I. “Knowledge translation and communication in challenging times: Using behavioural insights for combating COVID-19”. 14th Scientific conference of the Hungarian Association of Public Health Training and Research Institutes (HAPHI). 26-27 August 2021, Szeged, Hungary, Online (vyžiadaná hlavná prednáška, keynote lecture)
3. Nagyova I. “Public health, behavioural insights, and urban planning: the need for synergy”. LVII Erice Course ‘Re-Think Cities and Living Spaces for Public Health Purposes, According with the Covid-19 Lesson.’ Milan, Italy, Online event. 24-28 June 2021 (vyžiadaná hlavná prednáška, keynote lecture)
4. Nagyova I. “Quality of Life in Old Age: The Need for Integrated Care”. National Turkish Geriatrics Congress 2021 'Multidisciplinary Approach to Elderly Health'. Istanbul, Turkey, Online event. June 10 - 12, 2021 (vyžiadaná hlavná prednáška, keynote lecture)
5. Nagyova I. “Stroke services: the need for integrated care”. ICTUSnet workshop: The future of stroke care in Europe stroke. Porto, Portugal, 26 May 2021, Online event (vyžiadaná prednáška, invited lecture)
6. Nagyova I. “Coronavirus: not the EU’s finest hour?” UCL Policy and Practice Series. University College London, London, United Kingdom. 25 March 2021, 18:30-19:45 online (vyžiadaná expertná panelová diskusia, invited panel discussion)
7. Nagyova I. “Capturing the breadth and depth of the digital health era – beyond the COVID-19 pandemic“. Plenary 4: 14th European Public Health Conference 2021, 12 November 2021, 10:10-11:10 online (vyžiadaná expertná panelová diskusia, invited panel speech)
8. Nagyova I. “Fostering population health research in a (post)pandemic Europe Population Health Information Research Infrastructure”. PHIRI 1st Year Anniversary. 30 November 2021, 09:30-12:45 (vyžiadaná expertná panelová diskusia, invited panel discussion)
9. Nagyova I. “How can the NCD Dashboard Be Used to Drive Policy Change?” WHO/Europe. Launch of the WHO European Dashboard for Noncommunicable Diseases. Moscow, Russian Federation. 22nd November 2021 14:00 MSK (12:00 CET, 6:00 ET) (vyžiadaná expertná panelová diskusia, invited panel discussion)
10. Nagyova I. “Moving from Silos to Synergies”. International Conference ‘Improvement of the quality and efficiency of Primary Health Care’ dedicated to the 100th anniversary of the founding of the Tashkent Medical Academy and the 15th anniversary of the School of Public Health. Tashkent, Uzbekistan. 7 June 2021, online (vyžiadaná úvodná prednáška, invited opening speech)

11. Nagyova I. „The Need for Synergies in the Digital Health Era“ Public Health Technology Week 2021 (Неделя технологий укрепления общественного здоровья). 17-21 May 2021, Moscow, Russian Federation, online (vyžiadaná úvodná prednáška, invited opening speech)
12. Katreniaková Z, Nagyova I. “Current trends and challenges for primary health care in Slovakia“. International Conference ‘Improvement of the quality and efficiency of Primary Health Care’ dedicated to the 100th anniversary of the founding of the Tashkent Medical Academy and the 15th anniversary of the School of Public Health. Tashkent, Uzbekistan, 7 June 2021, online (vyžiadaná prednáška, invited lecture)

Prihlásené prednášky a postery na medzinárodných vedeckých konferenciách

1. Nagyová I. „The importance of behavioural insights in disease prevention and health promotion.“ 14th European Public Health Conference. 11.D Workshop: Global Burden of Multimorbidity: From Epidemiology to Policy. 12 November 2021, 15:00 – 16:00 online (prednáška)
2. Timková V, Katreniaková Z., Nagyová I. „Slovak Integrated Care Portal.“ POZPLUS Conference in Poland. Integrated care in Poland - SCIROCCO Exchange Session, 8-9 December 2021 (prednáška)
3. Katreniaková Z, Koščálová A, Roussier L, Rusňáková V. „Integrated approach in lessening the impact of COVID-19 on vulnerable groups – experience from the 2nd wave in Slovakia“. Integrated Care and the Impact of COVID-19 on Delivering Integration: Thematic Innovation Ecosystem on Integrated Care, 7 October 2021, online (prednáška)

Vyžiadané prednášky a expertné panelové diskusie na domácich vedeckých konferenciách a podujatiach

1. Katreniaková Z, Nemčíková M, Nagyová I. „Demencia - globálna epidémia a výzva (aj) pre ošetrovatelstvo v 21. storočí“ 17. 02. 2021, Katedra ošetrovatelstva FZO PU v Prešove. In: Klímová E, Cuperová J, Magurová D (eds.) Aktivizačné techniky u chorých s demenciou [elektronický zdroj: zborník príspevkov z online sympózia], 1. vydanie, Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2021. - 125 s. [online]. - ISBN 978-80-555-2689-8. - Prístup: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Cuperoval> (vyžiadaná prednáška)
2. Katreniaková Z, Timková V, Nemčíková M, Nagyová I. „Integrovaná paliatívna a terminálna starostlivosť. 9. ročník Medzinárodnej konferencie hospicovej a paliatívnej starostlivosti, 16. októbra 2021, hotel Holiday Inn, Trnavská univerzita v Trnave (vyžiadaná prednáška)
3. Katreniaková Z, Nagyová I. „Perspektívy integrovanej zdravotno-sociálnej starostlivosti na Slovensku“. Farmakoekonomika na Slovensku XLII., 1. decembra 2021, Bratislava (vyžiadaná prednáška)
4. Nemčíková M, Katreniaková Z, Dobříková P, Nagyová I. „Špecifická komunikácie a sprevádzania osôb v terminálnom štádiu demencie a ich neformálnych opatrovateľov“. 9. ročník Medzinárodnej konferencie hospicovej a paliatívnej starostlivosti, 16. októbra 2021, hotel Holiday Inn, Trnavská univerzita v Trnave (vyžiadaná prednáška)
5. Breznoščáková D. “Psychofarmakologická liečba – dosiahla hranicu paradigmy?” XIV. Slovenský psychiatrický zjazd, 19. Česko-slovenský psychiatrický zjazd a XXIV. kongres Slovenskej lekárskej spoločnosti na tému „Duševné zdravie“ 24.–25. september 2021 (vyžiadaná prednáška)
6. Nagyova I. „Integrovaná zdravotno-sociálna starostlivosť na Slovensku - utópia alebo realita?“ Odborné podujatie “Svetový deň starších ľudí” Spolok Lekárov v Košiciach, Organizačná zložka Slovenskej Lekárskej Spoločnosti, Regionálna Lekárska Komora, UPJŠ Lekárska Fakulta a Univerzitná Nemocnica L. Pasteura v Košiciach. 11. októbra 2021, Košice (vyžiadaná prednáška)
7. Nagyova I. „Public health during and after COVID-19: New approaches and competencies (EUPHA perspective)“ Koalícia partnerov pre posilňovanie kapacít vo verejnom zdravotníctve (VZ) na Slovensku. Odborná diskusia k ďalšiemu vzdelávaniu vo VZ so zameraním na obsah a výstupné kompetencie. 13.10.2021, Košice, online (vyžiadaná prednáška)

Prihlásené prednášky a postery na domácich vedeckých konferenciách a podujatiach

1. Katreniaková Z, Nagyová I, Timková V. „Súčasný trendy a výzvy pre integrovanú primárnu zdravotnú starostlivosť na Slovensku“. 42. Výročná konferencia Slovenskej spoločnosti všeobecného praktického lekárstva, 14.-15. októbra 2021, Horný Smokovec (prednáška)
2. Nemčíková M, Katreniaková Z. „Validácia ako efektívna metóda komunikácie a znižovania záťaže neformálnych opatrovateľov osôb s demenciou žijúcich v domácom prostredí“. 42. Výročná konferencia Slovenskej spoločnosti všeobecného praktického lekárstva, 14.-15.10.2021, Horný Smokovec (prednáška)
3. Nemčíková M, Katreniaková Z, Dobříková P, Nagyová I. „Validácia ako súčasť efektívnych metód znižovania záťaže neformálnych opatrovateľov osôb s demenciou pri Alzheimerovej chorobe“. 17. 02. 2021, Katedra ošetrovateľstva FZO PU v Prešove. In: Klímová E, Cuperová J, Magurová D (eds.) Aktivizačné techniky u chorých s demenciou [elektronický zdroj: Zborník príspevkov z online sympózia], 1. vydanie, Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 2021. - 125 s. [online]. - ISBN 978-80-555-2689-8. - Prístup: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Cuperova1> (prednáška)
4. Nemčíková M, Katreniaková Z, Dobříková P, Nagyová I. „Celoživotná prevencia demencie pri Alzheimerovej chorobe. 9. roč. Medzinárodnej konferencie hospicovej a paliatívnej starostlivosti, 16. októbra 2021, hotel Holiday Inn a Trnavská univerzita v Trnave (poster)

4. Vedecké podujatia v roku 2021

- Názov podujatia: **What are we learning from the COVID-19 pandemic as a public health workforce? 4th meeting of the Coalition of Partners to strengthen public health capacities in Slovakia.**
- Organizátori: MZ SR, WHO/Europe, SAVEZ a Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny LF UPJŠ v Košiciach
- Termín konania: 16.04.2021, 09:00 – 11:30
- Miesto konania: online (Zoom)
- Počet účastníkov: 55 (SR) a 7 za organizátorov (3 SR, 4 WHO/Europe)
Zástupcovia MZ SR, ÚVZ SR a vybraných RÚVZ, VŠ vzdelávajúcich vo verejnom zdravotníctve a profesijných združení v zdravotníctve
- Cieľ podujatia: Na základe doterajšej skúsenosti s pandémiou COVID-19 uvažovať o možných riešeniach a hľadať odpovede, ako posilniť pracovnú silu vo verejnom zdravotníctve; vytvoriť spoločné porozumenie, a čo toto poznanie znamená z hľadiska napredovania koalície partnerov pre verejné zdravie.
- Názov podujatia: **Koalícia partnerov pre posilňovanie kapacít vo verejnom zdravotníctve (VZ) na Slovensku. Odborná diskusia k ďalšiemu vzdelávaniu vo VZ so zameraním na obsah a výstupné kompetencie.**
- Organizátori: MZ SR, WHO/Europe, SAVEZ a Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny LF UPJŠ v Košiciach
- Termín konania: 13.10.2021, 13:00 – 15:00
- Miesto konania: online (MS Teams)
- Počet účastníkov: 18 (SR) a 4 za organizátorov (3 SR, 1 WHO/Europe)
Zástupcovia MZ SR, ÚVZ SR a vybraných RÚVZ, VŠ vzdelávajúcich vo verejnom zdravotníctve a profesijných združení v zdravotníctve
- Cieľ podujatia: Odborná diskusia k ďalšiemu vzdelávaniu vo VZ so zameraním na obsah a výstupné kompetencie

Názov podujatia:	Integrovaná starostlivosť v SR.
Organizátori:	Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny LF UPJŠ v Košiciach v spolupráci s Optimedis AG, Nemecko, a Scottish Government, Škótsko
Termín konania:	25.11.2021, 13:00 – 14:30
Miesto konania:	online (MS Teams)
Počet účastníkov:	23 (SR) a 6 za organizátorov (2 SR, 3 Nemecko, 1 Škótsko) Zástupcovia MZ SR, MPSVaSR, MIRRI SR, regionálnych a lokálnych samospráv (BSK, KSK, mesto Košice), RÚVZ so sídlom v Košiciach, poskytovateľov sociálnych služieb a patientskych MVO
Cieľ podujatia:	Diskusia k Plánu zlepšenia implementácie integrovanej zdravotno-sociálnej starostlivosti v SR na lokálnej, regionálnej a národnej úrovni v rámci riešenia projektu SCIROCCO Exchange (https://www.sciroccoexchange.com/)
Názov podujatia:	10.F Workshop: Applying behavioral science for public health communication: insights from global COVID-19 initiatives. Workshop organizovaný na 14 th European Public Health Conference 2021 „Public health futures in a changing world“ - online event
Organizátori:	International Behavioural Trials Network (IBTN), European Public Health Association (EUPHA) a Ústav sociálnej a behaviorálnej medicíny LF UPJŠ.
Termín konania:	12.11.2021, 14:50 – 16:00, online
Počet účastníkov:	68 (zahraníční)
Cieľ podujatia:	Diskutovať o bariérach a facilitátoroch adhérence k rýchlo sa meniacim politikám a opatreniam v súvislosti s COVID-19. Dosiahnutie zmeny správania v oblasti zdravia zapojením komunity, efektívnou komunikáciou a budovaním dôvery medzi verejnosťou a politickými predstaviteľmi.

5. Realizačné výstupy z riešenia projektov, vývoj a transfer technológií, spolupráca s praxou a podnikateľská činnosť

Realizačné výstupy z riešenia projektov: transfer poznatkov vedeckého výskumu do praxe

- Transfer poznatkov získaných v rámci EÚ projektu **SCIROCCO Exchange**: Personalised Knowledge Transfer and Access to Tailored Evidence-Based Assets on Integrated Care, EK 3rd HP-PJ-2018 (No. 826676) do **Štandardov dlhodobej starostlivosti MZ SR**:
  1. Pacientsky a rodinne orientovaná starostlivosť – „PROS“ (Autori: L. Kočanová, Z. Katreniaková, Z. Fabianová, I. Rajničová Nagyová)
  2. Komplexné uspokojovanie potrieb osôb v následnej a dlhodobej starostlivosti (Autori: H. Gondárová, A. Bratová, M. Kovaľová, M. Laurinc, Z. Katreniaková, M. Žáková)
  3. Manažment včasného zabezpečenia následnej a dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti (Autori: Z. Fabiánová, A. Bratová, Z. Katreniaková, A. Mochnáčová, M. Žáková)
  4. Riadenie rizika destabilizácie v dlhodobej ošetrovateľskej starostlivosti (Autori: Z. Fabiánová, M. Kličová, A. Bratová, A. Mochnáčová, Z. Katreniaková, M. Žáková)

Dostupné na: <https://www.standardnepostupy.sk/standardy-dlhodoba-starostlivost/>

- Transfer poznatkov získaných v rámci EÚ projektu SCIROCCO Exchange do vytvorenia **webovej Platformy Integrovanej Starostlivosti**. Cieľom platformy je poskytnúť prehľad o súčasnom stave integrovanej starostlivosti vo svete a na Slovensku, posilniť kompetencie a vedomosti, podporiť multidisciplinárnu spoluprácu, stimulovať budovanie siete profesionálnych kontaktov v sociálnych službách a zdravotníctve na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni.

Dostupné na: <https://integratedcare.mc3.sk/>

Poradenská a expertná činnosť v medzinárodných a národných expertných výboroch v roku 2021

Zamestnanci ÚSBM sa ako členovia viacerých medzinárodných a národných poradných výborov a orgánov podieľajú na formovaní politík v oblasti zdravia, ako aj na recenzovaní a príprave strategických dokumentov a odporúčaní pre klinickú prax na svetovej, Európskej a národnej úrovni.

Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD

- Prezident EUPHA – European Public Health Association: strešná organizácia pre národné asociácie verejného zdravotníctva v Európe; <https://cutt.ly/AAs2iXH> - strategické riadenie a formálna reprezentácia najväčšej profesnej asociácie verejného zdravotníctva v Európe
- Národný kontaktný bod WHO/Europe pre behaviorálne a kultúrne vedy - National Focal Point for Behavioural and Cultural Insights; <https://cutt.ly/AAs2ecO>
- Člen Technického poradného výboru Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) pre behaviorálne a sociálne vedy – WHO Technical Advisory Group on Behavioural Insights and Sciences for Health; <https://cutt.ly/KAs2gJy>
- Člen Poradného výboru WHO/Europe pre neprenosné/chronické choroby (NCDs) - Regional Director's Advisory Council on Innovation for Noncommunicable Diseases; <https://cutt.ly/uAs2218>
- Člen Poradného výboru WHO/Europe pre zdravie a ciele udržateľného rozvoja - Advisory Expert Group on Health and Sustainable Development Goals; <https://cutt.ly/tAs2j6I>
- Člen Poradného výboru WHO/Europe pre výskum v oblasti zdravia - European Advisory Committee on Health Research (EACHR), Podpredseda Sekcie pre implementačný výskum; <https://cutt.ly/1AUWZSU>
- Člen Poradného výboru World Federation of Public Health Associations - WFPHA Public Health Leadership Coalition; <https://cutt.ly/iAs2MmG>
- Člen expertnej skupiny Európskej komisie pre posudzovanie projektov H2020
- Člen Komisie Ministerstva zdravotníctva SR (MZ SR) pre tvorbu, implementáciu a revíziu štandardných postupov pre výkon prevencie PpPV – ako reprezentant vedeckej/akademickej obce - <https://www.standardnepostupy.sk/komisia-mz-sr-pre-ppv/>

MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD

- Národný koordinátor pracovnej skupiny pre posilnenie pracovnej sily vo verejnom zdravotníctve prostredníctvom profesionalizácie (BCA spolupráca MZ SR a WHO/Europe)
- Odborný garant neformálnej platformy „Fórum prevencie“ (spolupráca so Seesame)
- Člen poradnej skupiny krízového štábu mesta Košice pre riešenie problematiky ľudí v bytovej núdzi v kontexte pandémie COVID-19 (súčasť dlhodobej spolupráce v rámci cieľa „Košice - mesto s bývaním dostupným pre každého“)
- Člen Intervenčného tímu MZ SR pre vybrané pobytové ZSS – realizácia projektu alertu a núdzovej intervencie v súvislosti s pandemiou COVID-19

MUDr. Dagmar Breznoščáková, Ph.D

- Člen Rady Európy CPT (European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment)
- Predseda Odbornej pracovnej skupiny (OPS) pre psychiatriu MZ SR - príprava reformy psychiatrickej starostlivosti; OPS pre ŠOP (štandardné operačné postupy)
- Odborný garant - Psychofarmakologická sekcia SPsS Slovenská lekárska spoločnosť (SLS)

Recenzná, posudzovateľská a oponentská činnosť

Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.

- Recenzia vedeckej publikácie „Soft Skills Training For Health and Well-Being. Manual for Training of Trainers and eventually Basic Healthcare Staff Developed in the Frame of the SUNI-SEA Project.“ Editori: Rusnáková V, Plančíková D, Melichová J, Sivčo P. Trnavská univerzita v Trnave
- Posudzovanie abstraktov pre 14th European Public Health Conference 2021 “Public health futures in a changing world”, Virtual Event, 10 - 12 November 2021, člen International Scientific Committee

MUDr. Dagmar Breznoščáková, Ph.D

- Príprava a pripomienkovanie Reformy psychiatrickej starostlivosti. Ministerstvo zdravotníctva SR: Odborná pracovná skupina pre psychiatriu.
- Príprava a recenzia ŠOP (štandardný operačný postup) pre suicidálneho pacienta. Ministerstvo zdravotníctva SR
- Pripomienkovanie a finalizácia 6 štandardných diagnostických terapeutických a postupov (ŠDTP) pre Bipolárnu afektívnu poruchu - za OPS Psychiatria II - Ministerstvo zdravotníctva SR
- Príprava a pripomienkovanie materiálu Konceptie psychiatrickej starostlivosti a schválenie - Vestník MZ SR, platná od 1. 1. 2022

MVDr. Marcela Linková, PhD

- Oponentský posudok projektu grantovej schémy UPJŠ VVGS PCOV. Projekt VVGS-2021-1857 “Validizácia škál subjektívnej pohody pre potreby slovenskej športovej praxe: SWLS, SPANE a FS”

6. Významné vedeckovýskumné výsledky UPJŠ LF

PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ PRACOVISKA

Oblasť výskumu 18: Lekárske, farmaceutické a nelekárske zdravotnícke vedy

ADC - Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

1. TIMKOVÁ, Vladimíra - MIKULA, Pavol - LINKOVÁ, Marcela - SZILASIOVÁ, Jarmila - NAGYOVÁ, Iveta. Sexual functioning in patients with multiple sclerosis and its association with social support and self-esteem. In: Psychology, Health & Medicine 2021,26,8:980-990 [APVV-15-0719; VEGA 1/0057/2018]
2. AMIRI, Hadis - NAKHAEI, Nouzar - NAGYOVÁ, Iveta - TIMKOVÁ, Vladimíra - OKHOVATI, Maryam - NEKOEI-MOGHADAM, Mahmoud - ZAHEDI, Razie. Posttraumatic growth after earthquake: A systematic review and meta-analysis. In: International Journal of Social Psychiatry 2021, 67,7:867-877.
3. SOVÁRIOVÁ SOÓSOVÁ, Mária - TIMKOVÁ, Vladimíra - DIMUNOVÁ, Lucia - MAUER, Boris. Spirituality as a mediator between depressive symptoms and subjective well-being in older adults. In: Clinical Nursing Research 2021,30,5:707-717 [APVV-15-0719]
4. GREŠŠ HALÁSZ, Beáta - BÉREŠOVÁ, Anna - TKÁČOVÁ, Lubomíra - MAGUROVÁ, Dagmar - LIZÁKOVÁ, Lubomíra. Nurses' knowledge and attitudes towards prevention of pressure ulcers. In: International journal of environmental research and public health: Open access journal. 2021,18,4,art. no.1705 [1-9]

5. KRAJČÍKOVÁ, Kristína - SEMANČÍKOVÁ, Erika - ZAKUŤANSKÁ, Katarína - KONDRAKHOVA, Daria M. - MAŠLANKOVÁ, Jana - STUPÁK, Marek - TALIAN, Ivan - TOMAŠOVIČOVÁ, Natália - KIMÁKOVÁ, Tatiana - KOMANICKÝ, Vladimír - DUBAYOVÁ, Katarína - BREZNOŠČÁKOVÁ, Dagmar - PÁLOVÁ, Eva - SEMANČÍK, Juraj - TOMEČKOVÁ, Vladimíra. Tear fluid biomarkers in major depressive disorder: Potential of spectral methods in biomarker discovery. In: Journal of Psychiatric Research 2021,138:75-82 [VEGA 1/0333/20; KEGA 005UPJŠ-4/2019; VEGA 1/0204/18; VEGA 1/0559/18]

ADM - Vedecké práce v zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS

1. MIKULA, Pavol - TIMKOVÁ, Vladimíra - FEDIČOVÁ, Miriam - SZILASIOVÁ, Jarmila - NAGYOVÁ, Iveta. Self-management, self-esteem and their associations with psychological well-being in people with multiple sclerosis. In: Multiple Sclerosis and Related Disorders 2021,53, art.no. 103069, p.1-5 [APVV-15-0719]
2. TIMKOVÁ, Vladimíra - MIKULA, Pavol - FEDIČOVÁ, Miriam - SZILASIOVÁ, Jarmila - NAGYOVÁ, Iveta. Psychological well-being in people with multiple sclerosis and its association with illness perception and self-esteem. In: Multiple Sclerosis and Related Disorders 2021,54: art.no. 103114, p.1-7 [APVV-15-0719]
3. ZAMBORIOVÁ, Mária - DIMUNOVÁ, Lucia - MICHALKOVÁ, Jana - BUČKOVÁ, Jana - NAGYOVÁ, Iveta. Occurrence of obesity in patients with cardiovascular diseases. In: Clinical Social Work and Health Intervention 2021,12,5:95-99 [APVV-15-0719]
4. DIMUNOVÁ, Lucia - BÉREŠOVÁ, Anna - KRISTOVÁ, Jarmila - MOHNYÁNSZKI, Ferdinand - MICHALKOVÁ, Jana. Personal wellbeing and stress coping strategies among nurses working at the departments of anesthesiology and intensive care. In: Pielęgniarstwo XXI wieku / Nursing in the 21st Century 2021,20,2:13-17
5. TIRPÁKOVÁ, Libuša - ČIŽMÁROVÁ, Alena - DIMUNOVÁ, Lucia - BÉREŠOVÁ, Anna. Starostlivosť o dieťa s horúčkou z pohľadu rodičov. In: Pediatrie pro praxi 2021,22,4:294-296
6. BÉREŠOVÁ, Anna: Nutrition of children in Roma community. In: Clinical Social Work and Health Intervention 2021,12,5:55-58

ADN - Vedecké práce v domácich časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS

1. NEMČÍKOVÁ, Marta – KATRENIÁKOVÁ, Zuzana – DOBRÍKOVÁ, Patricia – NAGYOVÁ, Iveta. Aspects of the communication and accompanying people in end-stage of dementia and their informal carers in relation to optimal palliative care: a systematic review. In: Acta Missiologica 2021,15,2:135-147

ADE - Vedecké práce v ostatných zahraničných časopisoch

1. IZAKOVA, Lubomira – BREZNOSCAKOVA, Dagmar - KUNDRATOVA Laura. Psychopathological identification of roles in induced delusional disorder. In: Acta Psychopathol 2021,7, 1:1-5
2. IZAKOVA, Lubomira - BREZNOSCAKOVA, Dagmar. Differences in treatment of schizoaffective disorder and schizophrenia in real clinical practice in Slovakia. In: Health 2021,13:68-79

3. DIMUNOVA, Lucia – MICHALKOVA, Jana – ZAMBORIOVA, Maria – BUCKOVA, Jana – NAGYOVA, Iveta. Adherence to treatment regimens in patients with cardiovascular diseases. In: Health Problems of Civilization: formerly Human and Health 2021, 15,4:270-274

AFG - Abstrakty príspevkov zo zahraničných vedeckých konferencií

1. NAGYOVA, Iveta. The importance of behavioural insights in disease prevention and health promotion. 14th European Public Health Conference 2021, 10 - 12 November 2021, online. In: European Journal of Public Health 2021, 31, Suppl 3, i310 - ii310, ckab164.818
2. KOTRÁDYOVÁ, Zuzana - HUSIVARGOVÁ, Alexandra - RAJNIČOVÁ NAGYOVÁ, Iveta - ALJUBOURI, Mundher Abdulkareem Salman - MACEJOVÁ, Želmíra. Vplyv syntetických a biologických DMARDs na hodnoty DAS28 a HAQ u pacientov s reumatoidnou artritídou. In: 64. výročný sjezd českých a slovenských revmatológů. - Praha: Česká reumatologická společnost, 2021. - ISBN 9788090658271, s.10-10.

AED - Vedecké práce v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách

1. EVELLEY, Július - RIMÁROVÁ, Kvetoslava - NAGYOVA, Iveta. Časové trendy výskytu salmonelózy a šigelózy v SR v priebehu rokov 1996 – 2017. In: Životné podmienky a zdravie - Univerzita Komenského v Bratislave, 2021, ISBN 9788022351737. - s.175-180
2. PÁLOVÁ, Eva - BREZNOŠČÁKOVÁ, Dagmar. Farmakologická liečba depresívnych porúch. In: Základná farmakológia a farmakoterapia : I., II.. - Košice : Equilibria, 2021, ISBN9788081432736. - s. 993-1002 [0,97 AH].
3. NEMČÍKOVÁ, Marta – KATRENIÁKOVÁ, Zuzana – DOBRÍKOVÁ, Patricia – NAGYOVA, Iveta. Validácia ako súčasť efektívnych metód znižovania záťaže neformálnych opatrovateľov osôb s demenciou pri Alzheimerovej chorobe. In: Aktivizačné techniky u chorých s demenciou: Prešovská univerzita v Prešove, 2021, ISBN 9788055526898. - s. 49-56
4. KATRENIÁKOVÁ, Zuzana - NEMČÍKOVÁ, Marta - NAGYOVA, Iveta. Demencia - globálna epidémia a výzva (aj) pre ošetrovatelstvo v 21. storočí. In: Aktivizačné techniky u chorých s demenciou: Prešovská univerzita v Prešove, 2021, ISBN 9788055526898. - s. 31-39

BDC - Odborné práce v zahraničných karentovaných časopisoch

1. ALLEBECK, Peter - ZEEGERS PAGET, Dineke – NAGYOVA, Iveta. Time to move to open access. European Journal of Public Health 2021, 31,1:1-1
2. ZEEGERS PAGET, Dineke - ALLEBECK, Peter -- NAGYOVA, Iveta. COVID-19: What have we learned? What are the public health challenges? European Journal of Public Health 2021, 31, Suppl 4:iv1-i2

BFB - Abstrakty odborných prác z domácich podujatí (konferencie...)

1. KATRENIÁKOVÁ, Zuzana - NAGYOVA, Iveta - TIMKOVÁ, Vladimíra. Súčasný trendy a výzvy pre integrovanú primárnu zdravotnú starostlivosť na Slovensku. In: 42. výročná konferencia SSVPL 2021: zborník abstraktov: všeobecný lekár pre dospelých – hlavný pilier zdravotníctva. – Bratislava: I.D.L. Company, 2021. - ISBN 9788097366681. - s. 43
2. NEMČÍKOVÁ, Marta – KATRENIÁKOVÁ, Zuzana. Validácia ako efektívna metóda komunikácie a znižovania záťaže neformálnych opatrovateľov osôb s demenciou žijúcich v domácom prostredí. In:

Najvýznamnejšie výsledky – vybraná vedecká publikácia

ADC - Vedecké práce v zahraničných karentovaných časopisoch

TIMKOVÁ, Vladimíra - MIKULA, Pavol - LINKOVÁ, Marcela - SZILASIOVÁ, Jarmila - NAGYOVÁ, Iveta. Sexual functioning in patients with multiple sclerosis and its association with social support and self-esteem. In: Psychology, Health & Medicine 2021,26,8:980-990 [Grant: APVV-15-0719; VEGA 1/0057/2018]

[EN] Sexual dysfunction is very commonly reported by people with multiple sclerosis (MS). However, this problem often remains under-diagnosed and under-treated. The aim of this study was to assess the associations between social support, self-esteem and sexual functioning in MS patients when controlled for clinical and sociodemographic variables. The results showed that self-esteem was associated with sexual functioning more strongly compared to social support and sexual functioning, even though both of these variables were associated with sexual functioning as well. Our findings provide support the biopsychosocial model of treatment of sexual dysfunction in MS patients. Raising awareness about sexual dysfunction and its treatment may prevent the development of more severe problems in the future and consequently help to manage this potentially amenable symptom.

[SK] Sexuálna dysfunkcia predstavuje u ľudí so sklerózou multiplex (MS) častý symptóm, ktorý ale väčšinou zostáva nediagnostikovaný a neliečený. Cieľom tejto štúdie bolo posúdenie asociácií medzi sociálnou oporou, sebaúctou a sexuálnou dysfunkciou u pacientov s MS. Výsledky štúdie ukázali, že sebaúcta v porovnaní so sociálnou oporou bola asociovaná tesnejšie so sexuálnym fungovaním, pričom ale obe premenné boli v štatisticky významné. Výsledky výskumu podporujú biopsychosociálny model liečby sexuálnej dysfunkcie u pacientov so SM. Zvyšovanie povedomia o sexuálnej dysfunkcii a jej liečbe môže v budúcnosti zabrániť rozvoju závažnejších problémov a následne pomôcť zvládnuť tento potenciálne liečiteľný symptóm.

MEDZINÁRODNÉ VEDECKO-VÝSKUMNÉ PROJEKTY

IMMERSE (EK H2020, SC1-BHC, No. 945263) (I. Rajničová Nagyová)

[SK]: Hlavným cieľom tohto projektu je pokročiť v transformácii starostlivosti o duševné zdravie v Európe na skutočnú patientsky orientovanú starostlivosť. Projekt H2020-IMMERSE ponúka mHealth aplikáciu Digital Mobile Mental Health (DMMH) ako inovatívny digitálny nástroj pre duševné zdravie, využívajúci vedecky podloženú metódu vzorkovania skúseností (Experience Sampling Methodology – ESM). ESM na báze mobilnej aplikácie bude používateľovi poskytovať krátke dotazníky pre meranie problémov, symptómov, nálady a celkového stavu pacienta/užívateľa. Tieto údaje budú dôležitým zdrojom informácií o súčasnom duševnom stave pacienta/užívateľa, ako aj o prípadných rizikách. Realizovaním implementačnej štúdie v 4 Európskych krajinách (Belgicko, Nemecko, Veľká Británia, Slovensko) bude možné identifikovať bariéry a facilitátory zavádzania mHealth technológií do rutinej zdravotnej starostlivosti v Európe. Viac informácií: <https://www.immerse-project.eu>

[EN]: The overarching aim of this project is to advance the transformation of mental health care in Europe into a true person-centered care. The H2020-IMMERSE project offers the mHealth Digital Mobile Mental Health (DMMH) application as an innovative, science-based digital mental health tool using the Experience Sampling Methodology (ESM). The mobile-based ESM will provide the patient/user with short questionnaires about their problems, symptoms, mood, and overall situation at the time. This data will be an important source of information on the current mental state of the patient/user as well as on potential risks. By conducting a thorough implementation study including identifying and overcoming several barriers for implementation, we aim for a further scale-up of mHealth technology in routine clinical healthcare in 4 European countries (Belgium, Germany, United Kingdom, Slovakia) and beyond. Read more: <https://www.immerse-project.eu>

SCIROCCO Exchange (EK 3rd HP-PJ-2018; No. 826676) (I. Rajničová Nagyová)

[SK]: Ambíciou projektu SCIROCCO Exchange je maximalizácia hodnoty dôkazov a skúseností v oblasti integrovanej starostlivosti s cieľom posilniť kapacitu jednotlivých krajín, regiónov a organizácií pre implementáciu integrovanej starostlivosti. Výsledky hodnotenia na Slovensku jasne identifikovali budovanie kapacít ako rozhodujúci východiskový bod pre podporu integrovanej starostlivosti. Na systémovej úrovni predstavuje významnú prekážku pri budovaní kapacít vysoký priemerný vek zdravotníckych pracovníkov a nedostatočné pochopenie významu interdisciplinárnej tímovej spolupráce v manažmente a klinickej praxi. V roku 2021 bolo jednou z najvýznamnejších aktivít v oblasti transferu znalostí a budovania kapacít realizovaných v Košickom kraji/na Slovensku vytvorenie prvej Slovenskej online vzdelávacej platformy o integrovanej starostlivosti - <https://integratedcare.mc3.sk>

[EN]: The ambition of the SCIROCCO Exchange project is to maximise the value of the existing evidence and experience in integrated care (IC) to improve the capacity of countries, regions and organisations to implement IC. The results of evaluation in Slovakia clearly identified capacity building as crucial starting point for implementation and scaling up of IC. At system level, the high mean age of healthcare professionals and inadequate understanding of the importance of interdisciplinary team work in the management and clinical practice represents significant obstacle in capacity building. In 2021, one of the most important knowledge transfer and capacity-building activities conducted in Kosice region/Slovakia was development of the first Slovak online educational platform on integrated care - <https://integratedcare.mc3.sk>

iCARE Study (No. CIUSSS-NIM 2020-2099 / 03-25-2020, CIHR: SMC-151518) (I. Rajničová Nagyová)

[SK]: Kľúčom k zastaveniu rýchleho šírenia COVID-19 a vyrovnaníu krivky ochorenia je dodržiavanie drastických a rýchlo sa meniacich politík založených na zmene správania verejnosti na celom svete. iCARE je medzinárodná longitudinálna prierezová observačná kohortová štúdia o verejnom povedomí, postojoch a reakciách na politiky verejného zdravotníctva zavádzaných s cieľom spomaliť a zastaviť šírenie COVID-19. Údaje z prieskumov sa zbierajú v mesačných vlnách a na úrovni krajiny-regiónu sú prepojené s údajmi z Oxford Government Policy Tracker. V rámci Slovenska boli zozbierané dáta od vyše 560 respondentov. Výsledky ukázali, že viac ako 60% respondentov by sa dalo zaočkovať proti SARS-CoV-2. Vyššie motivácia k zaočkovaniu bola asociovaná s vyšším vekom, mužským pohlavím, vyšším socioekonomickým statusom a vysokým vnímaným rizikom nákazy COVID-19. Viac informácií: <https://mbmc-cmcm.ca/covid19>

[EN]: The key to halting the rapid spread of COVID-19 and ‘flattening the curve’ is public adherence to drastic, rapidly evolving behaviour-based prevention policies that are being implemented around the world. iCARE is an international multi-wave cross-sectional observational cohort study of public awareness, attitudes, and responses to public health policies implemented to reduce the spread of COVID-19. Survey data is being collected in monthly waves and linked at the country/province-level with Oxford Government Policy Tracker data. Within Slovakia, data were collected from more than 560 respondents. Results show that over 60% reported being likely to receive a SARS-CoV-2 vaccine. Higher SARS-CoV-2 vaccine intentions were associated with: older age, being male, higher socioeconomic status, and higher self-perceived high risk of getting COVID-19. Read more: <https://mbmc-cmcm.ca/covid19>

COST (EK COST Action CA19133) (D. Breznoščáková)

[SK]: FOSTREN je projekt určený na vytvorenie udržateľnej, multidisciplinárnej siete výskumníkov a odborníkov zameraných na redukcíu služieb týkajúcich sa duševného zdravia využívajúcich rôzne typy obmedzovacích prostriedkov v nemocničných a komunitných službách pre duševné zdravie. Mnoho ľudí, ktorým je poskytovaná psychiatrická starostlivosť, je vystavených určitým obmedzeniam, ako je napr. fyzické obmedzovanie v nemocnici. Takéto praktiky môžu porušovať ľudské práva a v medzinárodnej politike narastá potreba redukcíe takýchto obmedzení. Klinická prax v danej oblasti je v rámci Európy mimoriadne rôznorodá a roztrieštená. Vzhľadom na biopsychosociálnu zložitosť poskytovania služieb duševného zdravia si úspešné iniciatívy vyžadujú udržateľné viacúrovňové intervencie, ktoré možno

efektívne implementovať z dlhodobého hľadiska. Sieť FOSTREN bude riešiť tieto problémy tým, že umožní výmenu odborných znalostí z výskumu a praxe s cieľom vytvoriť integrovaný rámec pre transformáciu služieb duševného zdravia.

[EN]: FOSTREN is an action designed to establish a sustainable, multidisciplinary network of researchers and practitioners focused on reducing the degree to which mental health services use coercion in hospital and community mental health services. Many people receiving mental health care are subjected to coercive practices, including e.g. physical restraint in hospital. Such practices can violate human rights and there is a growing international policy momentum to reduce reliance on them. Clinical practice in this area is extremely variable and fragmented across Europe. Given the biopsychosocial complexity of mental health service delivery, successful initiatives require sustained multilevel interventions which can be implemented effectively in the long term. The FOSTREN network will address these issues by enabling research and practice expertise to be exchanged in order to create an integrated framework for mental health service transformation.

NÁRODNÉ VEDECKO-VÝSKUMNÉ PROJEKTY

VEGA 1/0372/20 (Z. Katreniaková)

[SK] Cieľom projektu je overenie efektívnosti ekosociálnych a behaviorálnych intervencií v prevencii záťaže opatrovateľov osôb s Alzheimerovou chorobou a formulovanie na dôkazoch založených odporúčaní pre prax a verejnú sociálno-zdravotnú politiku. Prehľadová štúdia autorov Nemčíková et al. (Acta Missiologica 2021) hodnotila príklady dobrej praxe v zmysle intervencií v oblasti optimálnej paliatívnej starostlivosti u pacientov v konečnom štádiu demencie. Celkovo bolo do analýz zaradených 10 z 24 článkov publikovaných od januára 2017 do júla 2021. Výsledky štúdie identifikovali Pacientsky orientovanú starostlivosť, Komunikáciu, a Zdieľané rozhodovanie ako najčastejšie uvádzané aspekty vysoko kvalitnej starostlivosti. Výsledky tiež ukázali, že paliatívna starostlivosť bola úspešnejšia, keď personál využíval tímový prístup, otvorenú komunikáciu a individualizované plány s jasne definovanými cieľmi starostlivosti.

[EN] The project aims to verify the effectiveness of eco-social and behavioural interventions in preventing the burden of caregivers for people with Alzheimer's disease and to formulate evidence-based recommendations for practice and public social-health policy. A systematic review by Nemcikova et al. (Acta Missiologica 2021) evaluated current good practice examples of interventions related to the domains of optimal palliative care in end-stage dementia patients. A total of 10 out of 24 papers published from January 2017 to July 2021 were analysed, identifying Person-Centred care, Communication, and Shared Decision Making as most frequently reported aspects of high quality palliative care. The results also showed that palliative care was more successful when staff used a team approach, open communication, and individualized care plans with clearly defined care goals.

PROJEKTY BILATERÁLNEJ SPOLUPRÁCE UPJŠ LF – UMCG/RUG, HOLANDSKO

UPJS-RUG/RA (A. Husivargová, školiteľ R. Sanderman – RuG, I. Nagyova - UPJŠ)

[SK] Cieľom projektu UPJS-RUG/RA je preskúmanie faktorov ovplyvňujúcich únavu u pacientov s reumatoidnou artritídou (RA). Štúdia autorov Husivargova et al. (Disability and Rehabilitation, tbs) analyzovala faktory asociované s multidimenzionálnou únavou. Vzorka pozostávala zo 146 RA pacientov (84,9% žien, priemerný vek $56,6 \pm 13,6$ rokov). Výsledky štúdie ukázali, že bolesť, úzkosť, disabilita a vek sú najvýznamnejšie faktory ovplyvňujúce únavu. Bolesť a disabilita boli asociované s dvoma dimenziami únavy - fyzická únava a znížená aktivita. Vyšší vek súvisel so zníženou aktivitou a zníženou motiváciou. Úzkosť bola spojená s mentálnou únavou a redukciou motivácie. Depresia a spánok neovplyvňovali signifikantne ani jednu skúmanú dimenziu únavy. Pochopenie príčin únavy je základom pre zostavenie nefarmakologických intervenčných programov zameraných na tento častý a závažný problém u pacientov s RA.

[EN] The UPJS-RUG/RA project aims to analyse factors impacting fatigue in patients with rheumatoid arthritis (RA). A study by Husivargova et al. (Disability and Rehabilitation, tbs) analysed factors associated with multidimensional fatigue. The sample consisted of 146 RA patients (84.9% female; mean age 56.6 ± 13.6 years). The analyses showed that pain, anxiety, disability, and age are factors

significantly impacting fatigue. Pain and disability were strongly associated with two fatigue dimensions - physical fatigue and reduced activity. Older age was associated with reduced activity and motivation. Anxiety was significantly related to mental fatigue and reduced motivation. Depression and sleep did not significantly affect any of the fatigue dimensions. Understanding the underlying causes of fatigue is the foundation for developing non-pharmacological interventions to address this common and serious issue in RA patients.

UPJS-RUG/CAD (J. Bučková, školiteľ R. Sanderman – RuG, I. Nagyova - UPJŠ)

[SK] Hlavným cieľom projektu UPJS-RUG/CAD je popísať biobehaviorálne mechanizmy u kardiovaskulárnych pacientov a vysvetliť vplyv psychosociálnych intervencií na zdravotný stav týchto pacientov. Štúdia autorov Buckova et al. (Patient Education and Counseling, tbs) analyzovala asociáciu medzi adherenciou k liečbe, etnicitou a poskytovaním informácií u pacientov s ischemickou chorobou srdca. Vzorka (n = 878) pozostávala zo 123 rómskych (54.09 ± 6.98 rokov) a 755 nerómskych pacientov (58.41 ± 7.51 rokov). Výsledky štúdie naznačujú, že rómski pacienti vnímajú poskytované informácie vo väčšej miere negatívne v porovnaní s nerómskymi pacientmi. Vyššia miera vnímania negatívne poskytovaných informácií bola asociovaná s nižšou adherenciou k liečbe u oboch skupín, avšak významne vyššia vysvetlená variácia je bola pacientov s rómskym pôvodom (36%) v porovnaní s nerómskymi pacientmi (6%).

[EN] The main aim of the UPJS-RUG/CAD project is to describe the biobehavioural mechanisms in cardiovascular patients and to explain the impact of psychosocial interventions on the health status of these patients. A study by Buckova et al. (Patient Education and Counseling, tbs) analyzed the associations between treatment adherence, ethnicity and patient information provision in Roma and non-Roma coronary artery disease patients. The sample (n= 878) consisted of 123 Roma (54.09 ± 6.98 years) and 755 non-Roma patients (58.41 ± 7.51 years). The study results suggest that Roma patients perceived provided information more negatively as compared to non-Roma patients. A higher level of negative information perception was associated with lower adherence to treatment in both groups, but with a significantly higher explained variance in Roma (36%), as compared to non-Roma patients (6%).

UPJS-RUG/OA (J. Evelley, školiteľ R. Sanderman – RuG, I. Nagyova - UPJŠ)

[SK] Hlavným cieľom projektu je preskúmať vplyv osteoartrózy (OA) na kvalitu života súvisiacu so zdravím (HRQoL) a opísať zmenu v HRQoL, ktorú možno pripísať chirurgickým a nechirurgickým intervenciám, zmierňujúcim klinickú, ekonomickú a sociálnu záťaž OA, pred a po totálnej artroplastike bedrového a kolenného kĺbu. Štúdia autorov Evelley et al. (Disability and Rehabilitation, tbs) skúmala vplyv bolesti, únavy a funkčného stavu na kvalitu života u pacientov v terminálnom štádiu OA. Analýza na vzorke 241 pacientov s OA kolenného (65.1±8 rokov) a 182 pacientov s OA bedrového kĺbu (63.5±9 rokov) ukázala asociáciu veku a funkčného stavu s fyzickým komponentom kvality života, a únavy s mentálnym komponentom kvality života u oboch skupín pacientov. Výsledky tejto štúdie môžu obohatiť edukačné a rehabilitačné programy v rámci manažmentu pacientov pred a po artroplastike najdôležitejších váhonosných kĺbov.

[EN] The main aim of the project is to examine the impact of osteoarthritis (OA) on health-related quality of life (HRQoL) and to describe the change in HRQoL that can be attributed to surgical and non-surgical interventions that alleviate the clinical, economic and social burden of OA, before and after total hip and knee replacement surgery. The study by Evelley et al. (Disability and Rehabilitation, tbs) focused on the associations of pain, fatigue, and functional status with quality of life in patients with terminal stage of OA. Analysis of a sample of 241 patients with knee OA (65.1 ± 8 years) and 182 patients with hip OA (63.5 ± 9 years) revealed that pain was significantly associated with a physical component of quality of life, whereas fatigue was significantly associated with the mental component of quality of life in both groups of patients. The results of this study can enrich educational and rehabilitation programs in the management of OA patients.

UPJS-RUG/CAD-DEP (L. Kundrátová, školiteľ R. Sanderman – RuG, I. Nagyova - UPJŠ)

[SK] Hlavným cieľom projektu je hodnotenie depresívnych porúch u pacientov s kardiovaskulárnym ochorením (KVO). Depresívne poruchy sa považujú za druhú najväčšiu príčinu straty rokov v dĺžke

života upravených podľa postihnutia. Pacienti, u ktorých je diagnostikované kardiovaskulárne ochorenie (KVO), sú vystavení vyššej hrozbe negatívnych faktorov v oblasti fyzického a duševného zdravia, vrátane častejších symptómov úzkosti, depresie a rizika vzniku depresívnej poruchy. Výsledky štúdie autorov Kundraťová et al. (International Journal of Behavioral Medicine, tbs) ukázali, že mladší vek, vitálna exhauscia a nižší zmysel pre koherenciu boli štatisticky významne asociované so suicidálnymi ideáciami u pacientov s KVO, a to aj po kontrole pre relevantné klinické premenné.

[EN] The main aims of this project is the analysis of depressive disorders in patients with cardiovascular disease (CVD). Depressive disorders are estimated to be the second leading cause of disability-adjusted life-years lost. Patients diagnosed with CVD are at risk for a range of negative physical and mental health outcomes, including increased symptoms of anxiety, depression, and major depressive disorder. The results of the study by Kundraťová et al. (International Journal of Behavioral Medicine, tbs) revealed that younger age, vital exhaustion and lower sense of coherence have been associated with suicidal ideation in CVD patients, even after controlling for relevant clinical variables.

UPJS-RUG/mHealth (M. Hrabovský, školiteľ M. Schroevers – RuG, I. Nagyová - UPJŠ)

[SK] Projekt sa zameriava na vytvorenie inovatívneho klinického digitálneho mHealth nástroja DMMH (Digital Mobile Mental Health - Digitálne mobilné mentálne zdravie), ktorý by umožnil hodnotenie zdravia a každodenného fungovania u ľudí s psychickými ťažkosťami, s cieľom podporiť ciele medicínske postupy. V rámci DMMH budú môcť pacienti/klienti systematicky odpovedať na otázky týkajúce ich zdravotného stavu a pocitov počas dňa. Tieto informácie budú následne diskutované s ošetrovujúcim lekárom (psychiatrom) alebo psychológom a budú využité pre lepšie porozumenie stavu pacienta a nastavenie efektívnejšej liečby/terapie. V prvej fáze, v rámci dotazníkového zberu získavame informácie o tom, ako by mala byť DMMH aplikácia navrhnutá a používaná v praxi, tak aby bola skutočne nápomocná ľuďom s psychickými ťažkosťami. Zároveň by DMMH mala slúžiť aj tým, ktorí sa o týchto ľuďoch starajú na formálnej úrovni (klinickí pracovníci, poskytovatelia starostlivosti), či neformálnej úrovni (rodina a priatelia).

[EN] The project aims to develop an innovative clinical digital mHealth tool DMMH (Digital Mobile Mental Health), which would allow the assessment of health and daily functioning of people with mental health problems, in order to support targeted medical procedures. Within DMMH, patients/clients will be able to systematically answer questions about their health status and emotions during the day. This information will then be discussed with their physician (psychiatrist) or psychologist and will be used to better understand the patient's condition and to design a more effective treatment/therapy. In the first phase, a questionnaire survey is carried out with aim to obtain information on how the DMMH application should be designed and used in practice so that it is really helpful for people with mental health problems. At the same time, DMMH should also serve those who care for these people on a formal level (clinicians, care providers) or an informal level (family and friends).

7. Iné

Uveďte **iné podstatné** skutočnosti a návrhy **týkajúce sa vedeckovýskumnej činnosti na Vašom pracovisku.**

Projekty výskumu a vývoja predložené do medzinárodnej súťaže v roku 2021

Grantová agentúra a číslo projektu: **Visegrad Fund No. 22130093** (schválený)
Názov projektu: INHEAL - Innovation in Health Literacy
Koordinátor projektu: MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.
Doba riešenia: 2022-2023

Projekty výskumu a vývoja predložené v rámci SR do APVV, VEGA a pod. v roku 2021

Grantová agentúra a číslo projektu: **APVV-21-0279** (v štádiu posudzovania)
Názov projektu: Inovatívne preventívne prístupy v starostlivosti o osoby s demenciou a ich opatrovateľov
Vedúci projektu: MUDr. Zuzana Katreniaková, PhD.
Doba riešenia: 2022-2026

Grantová agentúra a číslo projektu: **VEGA 1/0322/22** (v štádiu posudzovania)
Názov projektu: Manažment ochorenia, psychologické faktory a adherencia k liečbe u ľudí so sclerosis multiplex
Vedúci projektu: Mgr. Pavol Mikula, PhD.
Doba riešenia: 2022-2024

Grantová agentúra a číslo projektu: **VEGA 1/0748/22** (v štádiu posudzovania)
Názov projektu: Behaviorálne inovácie v manažmente nadváhy a obezity u dospeljej populácie
Vedúci projektu: Mgr. Vladimíra Timková, PhD.
Doba riešenia: 2022-2024

Organizovanie vedeckých podujatí zamestnancami USBM v pozícii reprezentantov medzinárodných a národných organizácií a asociácií

Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD

Názov podujatia: **14th European Public Health Conference 2021 “Public health futures in a changing world”**

Organizátori: European Public Health Association – EUPHA, v spolupráci s partnermi: WHO/Europe, European Commission, European Observatory on Health Systems and Policies, The Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER) a 81 národných asociácií verejného zdravotníctva

Termín konania: 10 - 12 November 2021

Miesto konania: online

Počet účastníkov: cca 2,500 účastníkov (Európa, Svet)

Cieľ podujatia: Výročná konferencia EUPHA organizovaná od r. 1992. Najväčšia konferencia verejného zdravotníctva v Európe.

Web: <https://cutt.ly/lATTue8>

Názov podujatia: **Plenary 2. „Communication and public health“, 14th EPH Conference 2021**
Organizátori: EUPHA - European Public Health Association & EUPHA Public health monitoring and reporting section
Termín konania: 11 November 2021, 10:10 – 11:10
Miesto konania: online
Počet účastníkov: cca 700 účastníkov (Európa, Svet)
Cieľ podujatia: Cieľom plenárnej sekcie bolo poukázať na súčasné výzvy a príležitosti v komunikácii v oblasti zdravia so zameraním na manažovanie infodémií a behaviorálne vedy, v kontexte COVID-19.

MUDr. Dagmar Breznoščáková Ph.D.

Názov podujatia: **XIV. Slovenský psychiatrický zjazd, 19. Česko-slovenský psychiatrický zjazd a XXIV. Kongres Slovenskej lekárskej spoločnosti na tému „Duševné zdravie“**
Organizátori: Slovenská psychiatrická spoločnosť v spolupráci s Slovenská lekárska spoločnosť, Česká lékařská společnost J.E. Purkyně
Termín konania: 24. – 25. 9. 2021
Miesto konania: online
Počet účastníkov: 280 účastníkov (SR)
Cieľ podujatia: Dominujúcou témou v psychiatrii je reforma psychiatrickej starostlivosti ako súčasť reformy starostlivosti o duševné zdravie.

Názov podujatia: **WPA – EPA – SPsS webinár o reforme v psychiatrii**
Organizátori: Slovenská psychiatrická spoločnosť
Termín konania: 25. 10. 2021
Miesto konania: online
Počet účastníkov: cca 95 účastníkov (SR)
Cieľ podujatia: Diskusia o reforme v psychiatrii.

Názov podujatia: **Manažment agresie v psychiatrickej praxi - webinár**
Organizátori: Slovenská psychiatrická spoločnosť
Termín konania: 6.10. 2021
Miesto konania: online
Počet účastníkov: cca 130 účastníkov (SR)

Názov podujatia: **Psychofarmakologické sympóziu ‘21/‘20**
Organizátori: Psychofarmakologická sekcia SPsS SLS a Slovenská psychiatrická spoločnosť SLS
Termín konania: 4.-5.2. 2021
Miesto konania: online
Počet účastníkov: cca 243 účastníkov (SR)
Cieľ podujatia: Sympóziu reflektuje na 2 dôležité témy: „Umenie liečiť“ a „Keď sa v liečbe nedarí...“

V Košiciach 09.02.2021

Mgr. Iveta Rajničová Nagyová, PhD.
prednostka ÚSBM UPJŠ LF